

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ

Ministarstvo finansija

NAZIV PROPISA

Nacrt zakona o igrama na sreću

1. Definisane probleme

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Novim Zakonom o igrama na sreću uređuje se oblast priređivanja igara na sreću, uslovi, način i subjekti priređivanja igara na sreću, vrste igara na sreću, postupak izdavanja i ukidanja odobrenja za priređivanje igara na sreću, način raspoređivanja prihoda od igara na sreću, naknade, priređivanje igara na sreću putem interneta, nagradne igre, nadzor i druga pitanja od značaja za oblast igara na sreću.

Novim Zakonom o igrama na sreću je planirano da se na održiv i sistemski način uredi ova oblast nakon mnogo godina. Odredbe novog propisa zasnivaće se na pet stubova:

- I. Društveno odgovorno priređivanje igara na sreću
- II. Prevencija/ zaštita igrača i maloljetnika
- III. Povećanje budžetskih prihoda
- IV. Sprečavanje pranja novca
- V. Jačanje kontrolnih mehanizama

Imajući u vidu da su prva dva navedena stuba povezana, ističemo da priređivanje igara na sreću mora biti društveno odgovorno i usmjereno ka zaštiti maloljetnika, prevenciji bolesti zavisnosti kod igrača u igrama na sreću i ka zaštiti podataka o ličnosti igrača u igrama na sreću. Priređivači su dužni da na najefikasniji način sprovedu zabranu učestvovanja maloljetnih lica u igrama na sreću, dok su istovremeno odgovorni za sprovođenje, obuku i unapređenje standarda zaštite igrača.

Lica koja su zaposlena kod priređivača, a koja imaju direktan kontakt sa igračima prije početka obavljanja poslova moraju da budu osposobljena za preventivno djelovanje protiv bolesti zavisnosti prema igračima. Priređivač je dužan da igračima učini dostupnim informacije gdje se može dobiti pomoć u slučaju nastanka problema povezanih sa prekomjernim igranjem.

Kao poseban segment društveno odgovornog poslovanja izdvaja se i regulisano oglašavanje. Ovim propisom se definišu navedene odredbe, kao i adekvatne kazne za njihovo nepoštovanje.

Takođe, kao osnovni problemi se ističu neiskorišćeni finansijski potencijal ovog tržišta (u vidu nerealizovanih budžetskih prihoda), dostupnost raznih oblika klađenja kod mladih ljudi, kao i nedovoljno kvalitetan mehanizam za sprečavanje pranja novca.

Ministarstvo finansija i Uprava za igre na sreću od 1. novembra započinju sveobuhvatniju kontrolu priređivanja, uvođenjem novog sistema nadzora priređivača. Imajući u vidu dosadašnju ograničenost kontrole, zastupljeno je sivo tržište priređivanja igara na sreću, pa se određeni iznos prometa (posebno preko interneta) nije evidentirao. To je za posledicu imalo "izgubljene" budžetske prihode.

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, drugih propisa i akata donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo finansija, dok nadzor nad sprovođenjem odredbi ovog zakona koje se odnose na neovlašćenog priređivača igara na sreću putem interneta vrši inspektor za elektronske komunikacije i regulatorni organ.

Nadzor nad sprovođenjem odredbi ovog zakona koje se odnose na oglašavanje igara na sreću u medijima vrši ministarstvo nadležno za poslove medija i regulatorni organ, a nad sprovođenjem odredbi ovog zakona koje se odnose na ulazak maloljetnih lica u objekte u kojima se priređuju igre na sreću i utvrđivanje njihovog identiteta nadzor vrši ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove.

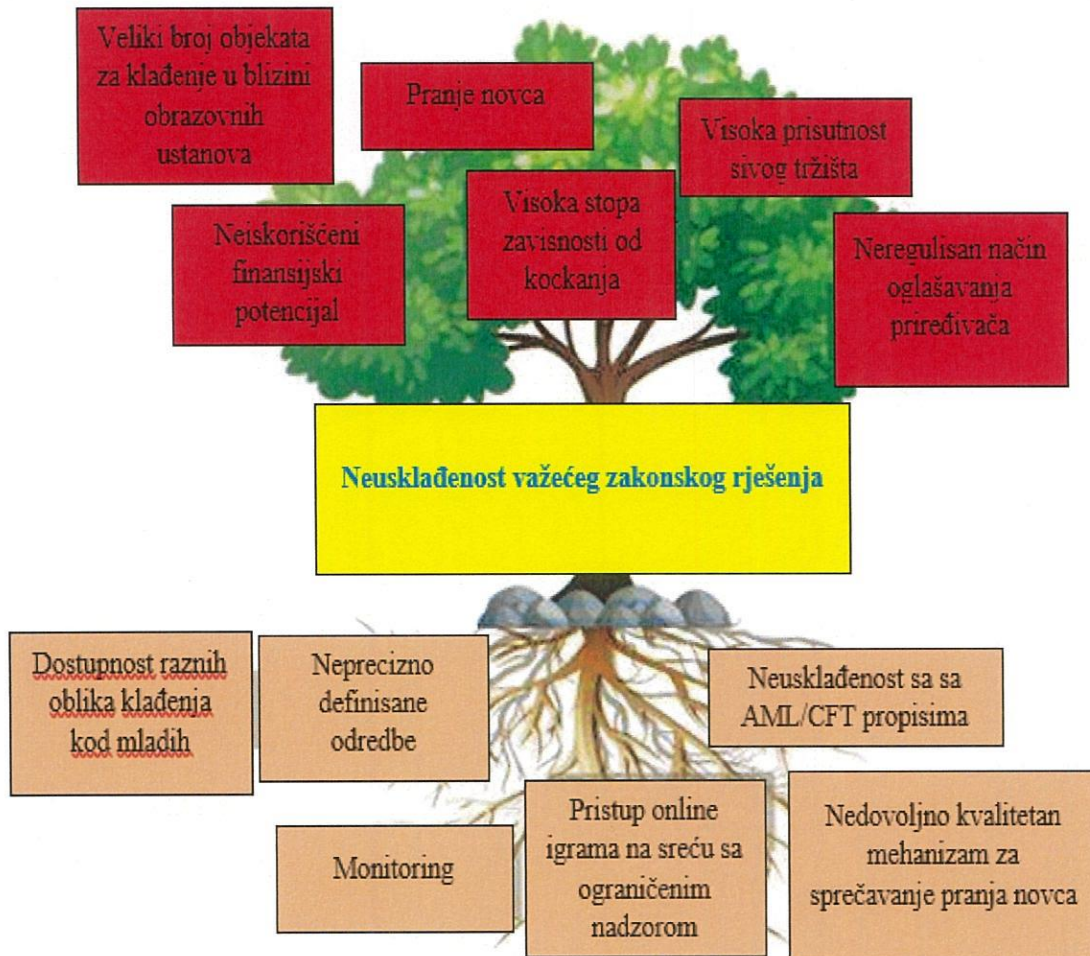
Nadzor nad sprovođenjem odredbi ovog zakona koje se odnose na prevenciju bolesti zavisnosti kod učesnika igara na sreću vrši zdravstveni inspektor.

Inspekcijski nadzor u oblasti igara na sreću vrši Ministarstvo, preko inspektora za igre na sreću. Stručni nadzor u oblasti igara na sreću vrši nadležni organ uprave, preko ovlašćenog službenog lica (nadzornik). Organi koji vrše inspekcijski i stručni nadzor, dužni su u poslovima nadzora ostvarivati potrebnu koordinaciju, komunikaciju i saradnju.

Pored Države koja je oštećena u smislu nedostatka kontrole i nemogućnosti da u finansijskom smislu iskoristi potencijal industrije, smatramo da su oštećeni mladi ljudi i to: zbog nekontrolisanog/ neregulisanog načina oglašavanja priređivača, neadekvatne kontrole prilikom registracije igrača, velikog broja objekata za klađenje u blizini obrazovnih ustanova i slično.

Zakonska regulativa kojom je uređena oblast igara na sreću nije tokom godina usklađivana u skladu sa razvojem industrije. Takođe, pojedini trendovi karakteristični za priređivanje nisu adekvatno regulisani, što je i dovelo do stvaranja gore navedenih problema. S tim u vezi, pristupilo se izradi novog Zakona o igrama na sreću.

U nastavku se nalazi grafički prikaz (Drvo problema) koje pokazuje uzroke problema, glavni problem i posledice važećeg zakonskog rješenja:

Primjenom postojeće regulative nastavilo bi se poslovanje koje nema adekvatan monitoring od strane nadležnih organa (Ministarstvo finansija, Uprava za igre na sreću, MUP) čime se ne bi obezbijedila zaštita za sve zainteresovane strane. U prvom redu, zadržala bi se primjena koncepta koncesionih naknada, koje se postojećom regulativom vezuju za svaku pojedinačnu lokaciju. To stvara probleme u praksi, posebno u dijelu odlučivanja za oduzimanje koncesije. Postojećim propisom nije definisana rigorozna detaljna provjera u fazi odlučivanja o izdavanju odobrenja za priređivanje igara na sreću, kako bi se očuvao integritet sektora kockanja i spriječile kriminalne aktivnosti. Neophodno je standardizovati smjernice o podobnosti i prikladnosti, usklađene sa AML/CFT propisima, kao i pristup zasnovan na riziku kako bi se osiguralo temeljno provjeravanje pojedinaca na ključnim pozicijama, što trenutno nije slučaj.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?

- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

Od 1. januara ove godine su na snazi izmjene i dopune Zakona o igrama na sreću, koje su doprinijele uvećanju prihoda (uvođenjem varijabilne naknade za priređivanje putem interneta) i boljem regulisanju oblasti sprečavanja pranja novca. Međutim, novim Zakonom će se stvoriti osnova za dalje jačanje mjera protiv pranja novca i finansiranja terorizma (AML/CFT) u crnogorskom sektoru igara na sreću, obezbijediće se kvalitetnija kontrola rukovodećih lica kod priređivača, kao i efikasnije praćenje tokova novca i navika klijenata priređivača / igrača.

Integracija novih tehnologija, angažovanje zainteresovanih strana i kontinuirana obuka dodatno će ojačati efikasnost ovih mjera, podržavajući održivi razvoj sigurnog i transparentnog okruženja za igre na sreću. Novim tehnologijama će se u legalne tokove uvesti priređivanje igara koje nisu "vidljive" za sistem nadzora, čime će se proširiti poreska baza, odnosno osnova za koju će priređivači plaćati naknade.

Odredbama novog propisa unaprijediće se sektor inspekcijskog nadzora, koji će uključivati jasne nadležnosti u dijelu stručnog nadzora/posredne kontrole, kao i rada inspektora na terenu.

Specifičnost ove oblasti je u tome što ne postoje obavezujući primarni i sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima bi trebalo uskladiti regulativu, već je ostavljeno nacionalnim zakonodavstvima da ovu oblast urede po principu najboljih praksi i svojih potreba. Sistemskim pristupom u rješavanju problema, namjera je da se ova industrija približi postojećim evropskim standardima.

Imajući u vidu sisteme kontrole koji su predviđeni ovim propisom, kao i početak rada novog informatičkog rešenja u dijelu nadzora, smatramo da će se neformalna ekonomija koja postoji u ovoj oblasti značajno smanjiti. S tim u vezi, postoji usklađenost ovog propisa sa opštim ciljem Programa za suzbijanje neformalne ekonomije u Crnoj Gori 2024-2026, u vidu smanjenja neformalne ekonomije kao procenta GDP-a.

Donošenje Zakona o igrama na sreću je predviđeno Predlogom programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027. godine u IV kvartalu 2024. godine i srednjoročnim programom rada Vlade 2024-2027.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

U slučaju zadržavanja "status quo" opcije bila bi otežana primjena zakona, s tim da važeća regulativa nije na zadovoljavajućem nivou. Naime, ukoliko se ne pristupi izradi novog zakona

prethodno navedeni problemi bi ostali neriješeni, Treba napomenuti da predloženi propis predviđa usvajanje velikog broja podzakonskih akata, kojim će se preciznije definisati odredbe koje se tiču: provjere podnosioca zahtjeva (za priređivanje igara na sreću), oglašavanja, identifikacije, inspekcije, tehničkih uslova u dijelu objekata i informatičkih rešenja i slično.

Bilo kojom neregulatornom opcijom ne bi se mogli postići definisani ciljevi niti usklađenost sa najboljom evropskom praksom, imajući u vidu da je za postizanje ciljeva neophodan kvalitetan pravni osnov, Ministarstvo finansija se opredijelilo za regulatornu opciju, kroz donošenje novog Zakona o igrama na sreću.

Napredak u crnogorskom sektoru igara na sreću podrazumijeva dinamičan proces poboljšanja regulative, vođen najboljim praksama, učešćem zainteresovanih strana i punom posvećenošću najvišim standardima integriteta i transparentnosti. Prihvatanjem ovih principa Crna Gora može osigurati bezbjedno okruženje za igre na sreću, pogodno za održiv rast, oslobođeno rizika finansijskog kriminala.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

U dijelu uticaja koji će propis imati, izdvaja se pozitivan uticaj u dijelu povećanja budžetskih prihoda, koji će se realizovati uvećanjem naknada koje priređivači plaćaju, kao i kroz bolju kontrolu njihovog poslovanja i smanjenju sive zone priređivanja. Propis će imati pozitivan uticaj na poslovanje nadležnih organa u dijelu monitringa i kontrole, što će dati jasniju sliku o samoj industriji i njenim trendovima, ali i omogućiti lakše kreiranje politika u budućem periodu. Dakle, predmetni propis dovešće do generisanja većih prihoda za državni budžet, pa samim tim imati indirektan pozitivan uticaj na građane i privredu.

Koristi će biti vidljive za građane, posebno kroz jasno definisane kriterijume za otvaranje objekata, kako u pogledu tehničkih uslova tako i kroz precizniju definiciju normi u dijelu udaljenosti ovih objekata od obrazovnih ustanova. Jedan od važnih aspekata je dio koji se odnosi na oglašavanje, koji će se ovim propisom po prvi put regulisati. Po priznanju samih priređivača, oglašavanje (bonusa, džek potova, brze i lake zarade i raznih drugih pozivanja na igru putem svih vrsta medija) ima veliki uticaj na privlačenje novih igrača, što u krajnjem ima negativne reperkusije na mlade i njihove navike. Ovim odredbama se planira manja vidljivost priređivača u javnom prostoru, što predstavlja svojevrsan vid prevencije.

Takođe, odredbama ovog propisa (u dijelu identifikacije i isključivanja iz igre) pozitivno se utiče na postojeće igrače, prate se njihove navike i omogućava reagovanje u slučaju prekomjernog kladenja i postojanja prijetnji za egzistenciju.

Imajući u vidu da propis predviđa povećanje naknada za priređivače (jedan dio fiksnih i varijabilnih) isti će imati negativni finansijski efekat na priređivače, u dijelu plaćanja većeg iznosa Državi. Analizirajući potencijal ove industrije, kao i ostvarene promete, smatramo da su predložena rešenja u skladu sa nivoom opterećenosti priređivača u uporednoj međunarodnoj praksi. Takođe, predloženi propis ima za cilj da pruži veću pravnu sigurnost za poslovanje priređivača. Predloženi mehanizmi kontrole u skladu sa AML pravilima, regulisanje inspekcijskog nadzora i sistem nadzora priređivanja igara na sreću, biće od velike koristi za sve priređivače koji posluju u skladu sa važećim zakonom i pravilima dobre prakse.

Što se tiče stvaranja novih privrednih subjekata na tržištu, moramo voditi računa o zasićenosti tržišta i percepciji ove djelatnosti u javnosti, kao i uticaj koji ona ima na građane, posebno mlade ljude. U saradnji sa međunarodnim ekspertima, dat je predlog da „Crna Gora treba da teži da se pozicionira kao konkurentno i privlačno okruženje za priređivače u sektoru kockanja, kombinujući stroge mjere AML/CFT sa politikama koje su povoljne za poslovanje”. Predloženi propis se u velikoj mjeri zasniva na AML principima definisanim u Zakonu o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, pri čemu može pozitivno uticati na dolazak novih priređivača, ali i eliminisanje onih koji imaju za cilj priređivanje u sivoj zoni poslovanja.

Predloženim rešenjem se prelazi na koncept upravnog postupka, tokom kojeg se od strane Vlade i nadležnog organa uprave izdaju odobrenja za priređivanje igara na sreću. Kroz postupak izdavanja odobrenja, omogućiće se jasni uslovi za buduće priređivače, kako u smislu sticanja odobrenja, tako i u pogledu uslova za njegovo oduzimanje, odnosno prestanak važenja. Za razliku od davanja koncesija, imaocima odobrenja se ne predviđa produžetak važenja istih, već su definisani duži rokovi tokom kojih se može obavljati priređivanje, čime se ukidaju administrativna opterećanja i pravna nesigurnost (koja postoji u uslovima produženja koncesionog ugovora).

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?;**
- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti;**
- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti;**
- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?;**
- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će prosteći finansijske obaveze?;**
- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?;**
- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda;**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti;**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?;**
- **Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.**

Za implementaciju predloženog propisa nije potrebno obezbijediti sredstva iz Budžeta Crne Gore, kao ni za planirane podzakonske akte. Takođe, primjena propisa ne doprinosi povećanju međunarodnih finansijskih obaveza. Novim tehnologijama će se u legalne tokove uvesti

priređivanje igara koje nisu “vidljive” za sistem nadzora, čime će se proširiti poreska baza, odnosno osnova za koju će priređivači plaćati naknade.

Predloženi propis predviđa usvajanje velikog broja podzakonskih akata, kojim će se preciznije definisati odredbe koje se tiču: provjere podobnosti podnosioca zahtjeva (za priređivanje igara na sreću), oglašavanja, identifikacije, inspekcije, tehničkih uslova u dijelu objekata i informatičkih rješenja.

Prilikom utvrđivanja efekata koje će novo zakonsko rešenje imati na prihodnu stranu budžeta, u obzir su uzeti zvanični podaci nadležnog organa uprave o naknadama koje su priređivači uplaćivali po osnovu priređivanja igara na sreću, kao i podaci Poreske uprave CG o prihodima koje su u posmatranom periodu priređivači ostvarili. Dobijeni podaci o prihodima i naknadama uz primjenu pristupa komparativne analize uporednih praksi ukazali su da je opravdano uvesti povećanje nadoknada za priređivanje igara na sreću na način predložen novim zakonom.

Napominjemo da je postojeći nadzorni sistem imao značajne slabosti u smislu da isti nije evidentirao sve aktivnosti priređivača igara na sreću, što ima značajan uticaj na kvalitet ulaznih podataka. Implementacijom novog sistema nadzora priređivača igara na sreću očekuje se povećanje obuhvata, a samim tim i osnovice, odnosno baze za utvrđivanje naknada kroz evidentiranje svih aktivnosti priređivača, što do sada nije bio slučaj.

Prema podacima Uprave za igre na sreću, prihodi od igara na sreću za prva tri kvartala tokom 2024. godine iznose 24,4 mil. EUR, uz projekciju da će prihodi na kraju godine iznositi 33-34 mil. EUR. Pomenuti iznos je u skladu sa planiranim prihodima u Zakonu o budžetu za 2024. godinu.

Shodno predlogu novog Zakona o igrama na sreću, korekcija propisanih naknada dovešće do daljeg uvećanja prihoda. Analizom prihoda po osnovu važećih naknada, kao i planirano povećanje pojedinih naknada odredbama predloženog propisa (varijabilna naknada za priređivanje igara na sreću putem interneta, fiksna naknada po kladionici itd.) projektovano povećanje budžetskih prihoda u odnosu na 2024. godinu iznosiće oko 8 mil. EUR.

Takođe, očekuje se povećanje prihoda kroz povećan opseg evidencije priređivanja (širenje “poreske” baze) na osnovu implementacije novog sistema nadzora. U ovom dijelu je gotovo nemoguće procijeniti prihode, tj. njihovo uvećanje, imajući u vidu da primjena novog sistema nadzora počinje 1. novembra o.g., kao i da je neophodno neko vrijeme (do dva mjeseca) da isti proradi u punom kapacitetu. U svakom slučaju, očekujemo smanjenje sive zone priređivanja i dodatno povećanje budžetskih prihoda.

Uzimajući u obzir povećanje prihoda po osnovu naknada, kao i funkcionisanje novog sistema nadzora nad radom priređivača, očekuju se budžetski prihodi u iznosu od cca 45 mil. EUR u 2025. godini.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);**

- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni, Obrazložiti

U postupku utvrđivanja predloga novog Zakona o igrama na sreću Ministarstvo finansija je formiralo Radnu grupu. Ostvarivanju cilja se pristupilo na način da se posebna pažnja posvetila rizicima koji su identifikovani u oblasti igara na sreću. Pristupom baziranom na rizicima, identifikaciji nedostataka postojećeg zakonskog okvira u dijelu zaštite ranjivih grupa, kao i tehničke usklađenosti sa trendovima u industriji kao načinom za obezbjeđenje adekvatnog nadzora i kontrole, pristupilo se izradi ovog propisa.

Kako bi se obezbijedila transparentnost i inkluzivnost u postupku utvrđivanja predloga novog zakona, u rad radne grupe su pozvani i uključeni predstavnici svih relevantnih institucija:

- Uprava za igre na sreću;
- Finansijsko obavještajna jedinica FOJ-Ministarstva unutrašnjih poslova;
- Centralna banka Crne Gore;
- Ministarstvo pravde;
- Uprava za inpekcijski nadzor;
- Priređivači igara na sreću u formi Grupacije priređivača igara na sreću pri Privrednoj komori Crne Gore;
- Ministarstvo sporta;
- Predstavnici Vladinog Koordinacionog tijela za zaštitu javnog interesa u oblasti igara na sreću.

Pored formiranja radne grupe Ministarstvo finansija je takođe sprovelo i postupak Konsultovanja zainteresovane javnosti u početnoj fazi pripreme predloga zakona. U konsultacijama su dominantno učešće uzeli priređivači igara na sreću, koji su istakli teme od interesa za priređivače sa predlozima rješenja, kao i predloge koji se tiču zaštite ranjivih grupa:

1. Načini vršenja uplata kod on line priređivanja;
2. Udaljenost objekata za priređivanje igara od obrazovnih ustanova;
3. Obaveza vršenja revizije poslovanja priređivača;
4. Obezbjeđivanje da postupak donošenja novog zakona bude transparentan, inkluzivan I u skladu sa propisima;
5. Ukazivanje na relaciju komplementarnosti razvoja visokoplatežnog turizma i kazino industrije;
6. Ukazivanje na potrebu da se reguliše oblast oglašavanja u kontekstu prezasićenosti i negativnog uticaja na ugrožene grupe;
7. Pitanja trajanja odobrenja za priređivanja igara na sreću, krivičnih djela koja determinišu uslove za odobravanje ili oduzimanje dodjele odobrenja za priređivanje igara na sreću;
8. Ukazivanje na problem koncentracije objekata za priređivanje usled nepostojanja normi za utvrđivanje minimalne međusobne udaljenosti između objekata za priređivanje;
9. Načini identifikacije igrača;
10. Pitanja kvaliteta opreme koja se koristi za priređivanje igara na sreću.

Prethodno istaknute teme su kompatibilne sa identifikovanim nedostacima i istima je posvećena odgovarajuća pažnja u postupku utvrđivanja predloga novog Zakona o igrama na sreću.

U postupku utvrđivanja predloga zakona takođe su korišćeni i mehanizmi međunarodne saradnje u formi angažovanja eksperata Evropske komisije za oblast igara na sreću, sa posebnim akcentom na teme koje se odnose se na sledeće:

1. Detaljna provjera u fazi prijema (Faza izdavanja licence):

- Identifikacija pojedinaca podložnih provjerama podobnosti
- Kreiranje plana za smjernice za podobnost
- Proces procjene
- Preciziranje vrste dokumentacije i potrebnih dokaza
- Pojednostavljena i pojačana detaljna provjera (Simplified and Enhanced Due Diligence - SDD and EDD)
- Pojednostavljena detaljna provjera (SDD)
- Pojačana detaljna provjera (EDD)

2. Zahtjevi za osnovanost:

- Određivanje da li je fizička lokacija potrebna za osnovanost zahtjeva
- Kako osnovanost može biti od koristi u sprečavanju AML/CFT
- Obavezivanje na lokalnu prisutnost ključnih resursa i direktora
- Ravnoteža pri izradi zahtjeva za osnovanost

3. Kontrole u igračnicama:

- Implementacija stalnog nadzora u igračnicama
- Koncept elektronskih kartica umjesto gotovine u igračnicama
- Registracija kartica sa informacijama o igračima
- Kontinuirana verifikacija vlasništva nad elektronskim karticama

4. Prevenција preuzimanja naloga:

- Osiguranje da uslovi i odredbe zabranjuju dijeljenje naloga
- Tehnički standardi za prevenciju „preuzimanja naloga”
- Istek sesije, automatska odjavljivanja i pristup jednoj sesiji
- Korišćenje automatizovanih sistema za kontinuirano praćenje
- Zahtjevi za reviziju od strane trećih lica

5. Serveri: Oblak vs. lokalizovani:

- Poređenje oblak servera i fizičkih servera
- Oblak serveri
- Fizički serveri
- Hibridni serveri
- Replicirani serveri
- Prekidač (kill switch) pod kontrolom regulatora

6. Rizici povezani sa platnim kanalima i gotovinskim depozitima:

- Politike zatvorenog kruga
- Rizici kladenja putem vaučera i uplata u pošti
- Rješavanje rizika povezanih sa dobitnim tiketima

7. Certifikati o dobitku:

- Šta su certifikati o dobitku i zašto su relevantan alat
- Izdavanje certifikata o dobitku na ime dobitnika
- Pragovi za izdavanje certifikata o dobitku

8. Definicije uplata i bonusa

9. Džanket i kontrola poker turnira:

- Šta su džanketi?
- Razumijevanje izvora novca u poker turnirima
- Definisane obaveze za organizatore (financijere) i priređivače
- Monitoring bacanja čipova, koluzije između igrača i tipologije pokera
- Implementacija kontrola nad džanketima u regulatornom okviru

10. Džekpotovi:

- Kako se (tradicionalno) formiraju džekpotovi
- Djelimični džekpotovi
- Evidentiranje dodijeljenih sredstava za fond džekpota
- Postupak obračuna džekpota za kalkulaciju naknada
- Procedura odobrenja za organizovanje džekpota
- Generatori slučajnih brojeva (Random Number Generators - RNG) i laboratorijski certifikati

11. Nadzor nad igrama uživo u kazinu:

- Implementacija efektivnog nadzora i praćenja u realnom vremenu u igrama uživo u kazinima
- Tehnički standardi za nadzor igara uživo u fizičkim kazinima
- Video nadzor visoke rezolucije (HD)
- Sistemi za praćenje u realnom vremenu
- RFID čipovi
- Nadzor putem vještačke inteligencije
- Dodatna razmatranja pri implementaciji mehanizama monitoringa u živom kazinu

Prethodno dobijeni inputi od strane eksperta EK su dragocjene smjernice koje su u velikoj mjeri iskorišćene tokom rada na predlogu propisa.

Isti su od posebnog značaja jer se odnose na rizike u oblasti igara na sreću vezane za AML/CFT mjere, koji su posebno naglašeni u izvještaju Manivala za Crnu Goru za 2023. godinu.

7: Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

Nijesu prepoznate značajne potencijalne prepreke za implementaciju propisa. Potencijalne prepreke se odnose na informatičko usklađivanje postojećeg sistema online nadzora Uprave za igre na sreću, ali se kroz konsultacije tokom pripreme propisa aktivno radilo na smanjenju te vrste rizika.

Mjere koje će biti preduzete tokom primjene propisa su: kontinuirano praćenje od strane nadležnih organa, analiza uporednog zakonodavstva i prakse kako bi se ispratila dinamičnost i trendovi industrije, obuke nadzornih tijela.

Glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva su:

- uvećanje prihoda budžeta Crne Gore;
- kvalitetnije mjera protiv pranja novca i finansiranja terorizma;
- kvalitetnija kontrola rukovodećih lica kod priređivača;
- preciznije defisanje kaznenih odredbi;
- bolja evidencija prometa (posebno preko interneta);
- nivo Smanjenje sivog tržišta;
- stepen smanjenja klađenja kod maloljetnih lica;
- preciznije defisanje udaljenosti objekata od obrazovnih ustanova;
- veći stepen regulacije oglašavanja priređivača.

Za sprovođenja propisa, kao i kontrolnu funkciju, biće zaduženi Uprava za igre na sreću, Ministarstvo finansija, kao i Finansijsko-obavještajna jedinica (FOJ) Ministarstva unutrašnjih poslove.

Evaluaciju efekata propisa i monitoring primjene propisa sprovodiće se u saradnji između pomenutih institucija.

Datum i mjesto:

16. oktobar 2024. godine

 MINISTAR
Novica Vuković
Novica Vuković